

Maandag Meeting van november 2021 (01/11)

Aanwezig: Gerben Dijksterhuis (Rabobank), Lukas Lagerweij (Pantry), Noud Janssen, Kees Kaffka, Rene de Bruin (adviseur korte keten initiatieven), Jacoba Lampert, Cor de Jong, Jelleke de Nooy van Tol en Marjan Vrins

Gerben Dijksterhuis geeft vandaag een presentatie:

1. Innovatie in NI. Land- en tuinbouw
2. Het F&A Innovatie Ecosystem
3. De rol van de Rabobank

Er zijn 6 noodzakelijke transitie's

Toekomstbestendige land en tuinbouw; innovatie komt vaak van buiten de sector

- vraaggestuurde ketens
- kringlooplandbouw; heeft veel te maken met klimaattransitie
- gebiedsgerichte aanpak
- klimaattransitie
- versterkt ondernemerschap
- precisie landbouw

Bij die geel gearceerde kun je makkelijk business modellen vinden, die je kunt ondersteunen.

De Rabobank kijkt vooral naar de doelen en niet naar de middelen; zo geef je de ondernemer de ruimte.

Digitale disruptie

Je kunt alles digitaliseren. Waar zit je dan op die schaal.

Het gaat erom in welke mate je technologie gebruikt, niet omdat het heilig is, maar een middel tot bereiken van het doel.

Trends door de hele keten heen:

- land en tuinbouw,
- e-commerce,
- verpakking (verminderen, nieuwe materialen)
- verwerking, transport en logistiek
- robotica; monitoren , slimme camera's – hoe varkens zich bewegen of juist niet.
- indicatoren-
- pluk robots, nieuwe concepten van kassen; slimmer indeling, indoor farming, mechanisatie gereedschappen, drones in de kas.

Trends binnen de foodsector:

- nieuwe eiwitten – plantaardig! Revival in nieuw jasje.
- kweekvlees
- gezond voedsel, snacks, gepersonaliseerd eten

-
- voedselverspilling; startups die markt aan het winnen zijn, mbv. digitalisering; advisering, manier van inkopen Waste Watchers; Orbisk: alle afval in de keuken wordt gemeten, met foto's wat er weggegooid wordt; 20-30% te besparen; ook verdienmodel op reststromen.

Waarom startups – booming; investeringen katalysator in ecosysteem: alle maatregelen die innovatie bedrijven:

- universiteit: ontwikkeling van technologie die nog verwaard moet worden. Eindhoven: agrifood. Wageningen: waarin je als startup mee kunt doen. Delft: robotica.
- start up programma's; business to consumers; scale up food; invest NL;
- competities, challenges podium bij Rabobank
- venture capital - F&A innovation fund

De kunst is: weet je ervan en kun je er gebruik van maken?

Waarom heeft Rabobank focus op startups en scaleups?

- omdat ze een belangrijke drijver zijn in de transitie.
- klanten van de toekomst: hoog risico, maar wel belangrijk voor de Rabo, hoge potentiële impact.

Rabobank werkt regionaal: 14 kringen van de bank. Daarvan hebben er 2 een landelijke focus: gezondheid, food en agri.

Innovatie lening voor vroege fase; 350 klanten hebben die; impact maken in een vroege fase; komt uit coöperatief dividend; 1% van de winst van de bank; 7 jaar looptijd; 1^e 2 jaar aflossingsvrij; wel rente erop (7,5%); 25-125.000; helft na 2 jaar terugbetalen; daarna lineair; achtergestelde lening; elke volgende financier die komt, gaat voor.

Andere fondsen juichen we toe. Platform: money meets ideas; twee wereld bij elkaar, daar kun je als startup aanmelden.

Shift invest - gefund vanuit de overheid- RVO.

We werken samen met allerlei partijen om te kijken wat nu de meest impactvolle partijen zijn en hoe we die verder kunnen helpen.

ppu's – is dit passend met mijn kostprijs ?

De overheid heeft garantieregelingen die je aan kunt vragen via de bank; als je nog niet winstgevend bent maar binnen 1 of 3 jaar wel.

Vraag Jelleke – focus op technologie ?

- de markt moet de innovatie tot stad brengen; dus wel vaak technologie nodig om snel te kunnen opschalen;
- Rabobank foundation-juist niet technologie gedreven; in NL vooral circulair, mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Vraag Kees:

-
- doelgroep, agrifoodtop - groeien naar meer;
 - bestaand klanten die groeien naar minder, regeneratief; banken zouden daar niet klaar voor zijn, weten er niet mee om te gaan.

Rabo richt zich op nieuwe toetreders. Veel collega's we doen wat ze altijd al deden. Die nieuwe manieren van boeren is binnen de bank een discussiepunt. Welke voorstellen moeten we eigenlijk wel doen? Dat horen graag omdat het toch moet veranderen!

Wij willen als Nieuwe Netwerk dit soort concepten breder bekend maken

Vraag Lucas: We hebben al Impact fonds gebruikt; heeft dat een voordeel of nadeel voor volgende stap in financiële ondersteuning?

Gerben: Initiatief dat door zou kunnen groeien; lokaal eten; het grote probleem met lokale initiatieven, onvoldoende schaal ; geografisch gebied; de massa die in dat gebied is te klein om kosten terug te verdienen;

BOM- Brabantse Ontwikkelmaatschappij.

Ander voorbeeld; appeltje –eitje automaten.

Bottleneck: veel transport bewegingen om het bij de klant te krijgen.

Lucas: wij werken met korte lijnen, boer brengt naar winkel, klant haalt daar op.

Noud: verrast door alles wat er gebeurt. Waar ligt de verbinding met de bestaande agrarische sector? Je hebt high tech nodig om de toekomst in te gaan. Ook biologische landbouw!

Hoe leggen we die verbinding:

- zorg dat startups de proposities voor de bestaande landbouw hebben;
- laten zien: hoe innoveer je nu?
- we brengen wel kennis, in de vorm van challenges.

We financieren meer dan alleen de primaire sector

Kennisoverdracht is heel belangrijk

- eigen kennis- 90 specialisten – research;
- over de grote internationale bewegingen;
- we willen wel locatie en netwerk bij elkaar brengen; studiedagen hapje en drankje; er zijn veel netwerken die dat doen;
- je kunt je beter richten op- hoe verander je daadwerkelijk - circular economy challenge – 4-5 dagdelen geholpen van idee naar actieplan; kansen kaart.

Food forward; lekker lupine is daar uit voortgekomen; lupine verwaarden.

Vraag Kees: drivers voor transitie- die het dragen, verder brengen;

hoe ga je die groep van scaleups groter maken? Wat kunnen wij doe als NN?

- verbinden, voorlopers
- mensen die tegen financiering aanlopen; obstakels; betrek mij erbij, of Walter van Dijk; juist speler overstijgende projecten.
- <https://www.rabobank.com/nl/about-rabobank/foodforward/index.html>